

3. Економічна правда. Яким має бути "План Маршалла" для України після війни.
URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/11/683811/>

3. OBOZREVATEL. У Росії обвалилося виробництво меблів, а ціни злетіли: ситуація погіршиться. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/fea/u-rosii-obvalilosya-virobnitstvo-mebliv-a-tsini-zletili-situatsiya-pogirshitsya/amp.htm>

УДК 336

Гой Віта

студентка групи ПФмз-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Панухник Олена

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна

Vita Hoi

student of the group PFmz-51

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ КАЗНАЧЕЙСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

MANAGEMENT OF FINANCIAL RESOURCES IN THE SYSTEM OF TREASURE BODIES UNDER MARTIAL LAW

Ефективне управління фінансовими ресурсами є важливою складовою фінансового планування діяльності суб'єктів господарювання і держави загалом. Питання управління фінансовими ресурсами держави набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану в Україні.

Фінансові ресурси – це грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту (ВВП) й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб [1, с. 24].

Фінансові ресурси держави – це грошові кошти, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання, трансформуються через відповідні фонди з метою виконання державою її основних функцій [2, с. 58].

Управління фінансовими ресурсами в умовах воєнного стану має свої особливості. Зокрема, значне збільшення видатків та оборону та зменшення надходжень державного бюджету.

В умовах воєнного стану державний бюджет недоотримав значної суми податкових і неподаткових надходжень з таких причин:

- значне зменшення експорту продукції металургії та агропромислового комплексу;

- зупинення діяльності або ліквідація великої кількості підприємства, зокрема тих, що знаходилися в зоні бойових дій;
- скасування податків на ввезення автомобілів з-за кордону.

Одними з найактивніших учасників бюджетного процесу в сфері управління фінансовими ресурсами державного і місцевих бюджетів є органи Державної казначейської служби (ДКСУ).

Діяльність органів казначейства щодо розрахунково-касового обслуговування розпорядників та одержувачів коштів передбачає відкриття рахунків, реєстрацію бюджетних та бюджетних фінансових зобов'язань, проведення платежів, здійснення беспірного списання коштів та інше. Проте, в умовах воєнного стану не застосовується зупинення операцій з бюджетними коштами за порушення бюджетного законодавства.

Під час дії воєнного стану не застосовується положення статті 55 Бюджетного кодексу України щодо захищених видатків.

В умовах воєнного стану оборонні та публічні закупівлі товарів, робіт і послуг здійснюються без застосування процедур закупівель та спрощених закупівель, визначених Законами України “Про публічні закупівлі” та “Про оборонні закупівлі”. Замовники повинні забезпечувати оприлюднення укладеного договору в електронній системі закупівель протягом п'яти робочих днів після його підписання (постанова КМУ від 28 лютого 2022 р. № 169) [3].

Від початку повномасштабної війни і введення воєнного стану на всій території України органи казначейства працюють відповідно до Постанови КМУ від 09.06.2021 р. №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану».

Відповідно до даної Постанови встановлено така черговість здійснення платежів органами ДКСУ видатків державного і місцевих бюджетів (з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунка):

- 1) Видатки на національну безпеку та оборону;
- 2) Видатки на заробітну плату, продукти харчування, медикаменти та інші категорії поточних видатків, які визначені Постановою;
- 3) Капітальні видатки та інші видатки, що не визначені Постановою [4].

Оскільки Постановою передбачено значну кількість категорій видатків, зокрема і капітальні, а ресурсне забезпечення єдиного казначейського рахунка (ЄКР) є недостатнім, то видатки державних і місцевих бюджетів здійснюються часто з затримками, зокрема і видатки на заробітну плату.

Проблемою також є те, що категорії видатків, що визначені Постановою, є недостатньо деталізованими і конкретизованими для ефективної роботи органів ДКСУ.

Також Постановою передбачено достатньо велику кількість категорій видатків, які не є першочерговими і необхідними в умовах воєнного стану, проте негативно впливають на ресурсне забезпечення ЄКР, а отже і на ефективність управління фінансовими ресурсами держави в умовах війни.

Отже, управління фінансовими ресурсами держави в умовах воєнного стану має особливості через значне зростання видатків та зменшення надходжень бюджету. Органи казначейства здійснюють видатки відповідно до законодавства. Проте законодавство щодо здійснення видатків державного бюджету в умовах воєнного стану є недосконалим і потребує доопрацювання.

Перелік використаних джерел

1. Павлюк К. Фінансові ресурси держави. Монографія. Київ: Ніос, 2010. 175 с.
2. Коваль Ю. Фінансові ресурси держави як основа формування доходів державного бюджету. Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. Вип. 17. С. 57-63.

3. Постанова КМУ №169 «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28 лют. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-п#Text>

4. Постанова КМУ №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» від 09 черв. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-п#Text>

УДК 339.72

Ліхоносова Ганна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, обліку і оподаткування,
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»,
м. Харків, Україна

Ganna Likhonosova

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of Finance,
Accounting and Taxation Department,
National Aerospace University "Kharkiv Aviation Institute",
Kharkiv, Ukraine

НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ НАПРУЖЕНОСТІ : ОСУЧАСНЕННЯ ЗАГРОЗ

DIRECTIONS OF FINANCIAL TENSION REGULATION: MODERNIZING THREATS

Необхідність проведення досліджень фінансових відносин обґрунтована відсутністю в сучасних наукових дискурсах методів регулювання фінансової напруженості за умов нових епідеміологічних умов існування бізнес-середовища та відповідної методології управління рівнем відторгнення гравців на фінансовому ринку. Останнє півріччя в фінансовому секторі як України, так і світу стало новим витком спіралі напруженості у будь-яких аспектах тлумачення цієї категорії. У розподілі світового багатства відбулося суттєве зрушення: економічно розвинені країни вже не мають резерв нероздільної фінансової могутності. Основний фінансовий капітал переміщується в «нафтові» країни та центральні банки азійських держав. Більше того, завдяки тому припливу ліквідності, який вони забезпечують, у системі фінансового посередництва, що склалася, стрімко зростає роль хедж-фондів і фондів прямих інвестицій. Все це становить необхідність формування дієвого, реалістичного механізму вчасного реагування на нові виклики на міжнародному фінансовому ринку в умовах поширення невизначеності, турбулентності економічного розвитку та пов'язаних з ним соціальних наслідків.

Загальні змінні моделі фінансово-економічної поведінки та узагальнені світові фактори, які на неї впливають детально досліджують науковці, пов'язуючи їх із податковим тягарем [1]. Проте Lois, P., Drogalas, G., Karagiorgos, A. & Karasteriou, E. зазначають про появу феномену непрогнозованої фінансової поведінки, яка виражається через ухилення від сплати податків завдяки незадекларованому працевлаштуванню [2].

Martini, A. проводить детальне дослідження значення світового соціально відповідального інвестування саме з позиції динаміки фінансової поведінки бізнес одиниць. Подібна фінансова діяльність за останні десятиліття посилилася від ніші релігійного спрямування у світі до основної стратегії аналізу ризиків для інституційних та роздрібних інвесторів. Дослідження показує, що відсутність глобально прийнятої таксономії щодо того, що є стійкою фінансовою діяльністю разом з практичними та поведінковими складнощами є